

DANIŞTAY

5. DAİRE

Esas No :2012 / 7438
Karar No :2012 / 8775
Karar Tarihi :13.12.2012

İstemin Özeti : Ankara 15. İdare Mahkemesince, Danıştay Beşinci Dairesinin 23.9.2011 günlü, E:2011/638, K:2011/4781 sayılı bozma kararına uyularak verilen 7/5/2012 günlü, E:2012/611, K:2012/664 sayılı kararın dilekçede yazılı nedenlerle temyizden incelenerek bozulması isteminden ibarettir.

Cevabın Özeti : Temyiz isteminin reddi gerektiği yolundadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Sultan Aksoy Kuyumcu Düşüncesi : İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesince işin gereği düşünüldü:

KARAR : Dava, Etimesgut Belediye Başkanlığı Teftiş Kurulu emrinde müfettiş olarak görev yapan davacı tarafından, 1994 yılında İktisat ve Küşat İşleri Müdürlüğüne sınavsız iktisat müfettişi olarak atandığı gerekçesiyle Mali Hizmetler Müdürlüğü emrine veri hazırlama ve kontrol işletmeni olarak atanmasına ilişkin 26.05.2010 günlü, 669 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Ankara 15. İdare Mahkemesince, Danıştay Beşinci Dairesinin 23.9.2011 günlü, E:2011/638, K:2011/4781 sayılı bozma kararına uyularak verilen 7/5/2012 günlü, E:2012/611, K:2012/664 sayılı kararla; davacının atanmasının üzerinden 16 yıl gibi uzun bir zaman geçtikten sonra kurulan işlemin idari istikrar ve kazanılmış hak ilkelerine aykırı olduğu, 08/07/1994 günlü işlemlerle davacının Teftiş Kurulu emrine Belediye Müfettişi olarak atandığı ve statüsünün değiştiği, diğer yandan iktisat müfettişliği için aranan sınav şartının davacı iktisat müfettişi iken kaldırıldığı hususu da göz önünde bulundurulduğunda, davacının Belediye Teftiş Kurulu Müfettişliği görevinden alınarak veri hazırlama ve kontrol işletmeni olarak atanmasına ilişkin işlemin kazanılmış hak kavramına, idari istikrar ilkesine ve hukuka uygun olmadığı gerekçesiyle iptaline hükmedilmiştir.

Davalı idare, dava konusu işlemin hukuka uygun olduğunu öne sürmekte ve İdare Mahkemesi kararının temyizden incelenerek bozulmasını istemektedir.

Davacının iktisat müfettişi olarak atandığı 31/05/1994 tarihinde yürürlükte olan şekliyle, Etimesgut Belediye Başkanlığı İktisat ve Küşat İşleri Müdürlüğü Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği'nin 7. maddesinin (I) bendinde, "İktisat ve Küşat Müdürlüğüne en az dört yıllık yüksek okul mezunlarından, sınavla iktisat müfettişi atanacağı" düzenlemesine yer verilmiş olup; 1995 yılında yürürlüğe giren Ek Madde 1 ile Tüketicinin Korunması Kurulu'nun kuruluş esasları düzenlenmiş ve anılan maddenin (b) bendinde, bu Kurulun, iktisat ve Küşat İşleri Müdürlüğü Başkanlığında 3 iktisat müfettişi üyeden oluşacağı, (c) bendinde, Kurulun, bu konuda öğrenim vermiş olan yüksek okul veya fakülte mezunlarının iktisat Müfettişliğine ataması yapılmak suretiyle oluşturulacağı belirtildikten sonra, 6/4/2005 günlü, 22250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı gereği ataması yapılacak müfettişlerin iki yıllık yüksek okul mezunu olmaları yeterli kabul edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmünden, davalı idareye iktisat müfettişi olarak ataması yapılacaklar için "dört yıllık yüksek okul mezuniyeti ve sınav" koşullarının öngörüldüğü anlaşılmakta olup, Ek Madde 1 hükmü ile Tüketicinin Korunması Kurulu oluşturulurken atanacak müfettişlerin iki yıllık yüksek okul mezunu olmaları yeterli sayılmıştır.

Anılan maddede yer alan düzenleme, dört yıllık yüksek okul mezuniyeti koşulunu iki yıla indirmiş olup, aynı maddede sınav koşulunun kaldırıldığına ilişkin bir hüküm mevcut değildir.

Dosyanın incelenmesinden; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesinde öğretmen olarak görev yapmakta iken 31/05/1994 günlü işlemle Etimesgut Belediye Başkanlığı İktisat ve Küşat İşleri Müdürlüğü emrine sınavsız İktisat Müfettişi olarak atanan davacının, 8/7/1994 tarihinde Teftiş Kurulu Müdürlüğü emrine müfettiş olarak atandığı; Belediye Başkan Yardımcısı tarafından hazırlanan 26/5/2010 günlü Araştırma ve inceleme Raporunda, "davacının, Etimesgut Belediye Başkanlığı İktisat ve Küşat İşleri Müdürlüğü Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği'nin 7. maddesinin (I) bendi hükmüne aykırı olarak sınavsız iktisat müfettişi ve ardından müfettiş kadrosuna atandığı" hususunun tespit edildiği; bunun üzerine, 26/5/2010 günlü , 669 sayılı dava konusu işlemle 31/5/1994 günlü atama onayı iptal edilerek davacının Mali Hizmetler Müdürlüğü emrine veri hazırlama ve kontrol işletmeni olarak atandığı; anılan işlemin, Ankara 15. idare Mahkemesinin 28/10/2010 günlü, E:2010/749, K:2010/1294 sayılı kararıyla "İnceleme ve Araştırma Raporunu hazırlayan kişi ile işlemi tekemmül ettiren kişinin aynı olması ve aynı tarih ile birbirini takip eden işlemler tesis edilmek suretiyle neticeye varılması hususları bir arada değerlendirildiğinde, dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmediği" gerekçesiyle iptaline karar verildiği; söz konusu "iptal" kararının Dairemizin 23/09/2011 günlü, E:2011/638, K:2011/4781 sayılı kararıyla, "inceleme ve araştırma raporu niteliğindeki raporu hazırlayan kişi ile dava konusu işleme onay veren kişinin aynı olması hususunun işlemi sakatlamayacağı, bu nedenle işlemin hukuka aykırı bulunduğu gerekçesiyle iptali yolundaki Mahkeme kararında isabet görülmediği" gerekçesiyle bozulduğu, Mahkemece bozma kararına uyularak işin esasının incelenmesi suretiyle dava konusu işlemin iptaline hükmedilmesi üzerine anılan kararın temyizden incelenerek bozulmasının istenildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığın çözümü için, hukuka aykırı bir idari işlemin aradan belirli bir zaman geçtiği takdirde ilgililer lehine kazanılmış hak doğurup doğurmayacağı hususunun irdelenmesi gerekmektedir.

Anayasanın 2. maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında gösterilen "Hukuk Devleti" ilkesi Devlet ya da millet adına yetki kullanan tüm organ, kuruluş ve birimlerin bu ilke içinde hareket etmelerini zorunlu kılmakta; bu bağlamda yürütme organı ve idarenin tüm işlem ve eylemlerini hukuka uygun olarak kurması ve yapması gerekmektedir. Kamu hizmetinin yürütülmesinde ve yasalarla verilen görevlerin yerine getirilmesinde idarenin kamu yararı amacına ulaşabilmesinin, ancak bu koşullarla olanaklı olduğu açıktır. Buna göre, kural olarak, idarenin işlemlerindeki hukuka aykırılıkları düzeltmek, bu tür işlemlerle ortaya çıkan hukuk ihlallerini ortadan kaldırarak hukuka uygun bir düzeni sağlamak zorunda olduğu ortaya çıkmaktadır. Genel kural böyle olmakla birlikte, hukuka aykırı bir işlemin uygulanması suretiyle elde edilen bazı kazanımların bir yandan zaman içinde bu yolla idarede sağlanmış olan istikrarın ve kamu düzeninin bozulmaması amacı ile, öte yandan, belli bir süre kesintisiz uygulanmak suretiyle ilgili kişinin statüsünün ayrılmaz bir parçası haline dönüşmüş olduğu gözönüne alınarak yargı kararlarıyla korunduğu bir gerçektir. Nitekim, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 26/9/1952 günlü, E:1952/15, K:1952/244 sayılı kararıyla "kanunsuz bir yükselme işleminden sonra, aynı memur hakkında kanuna uygun çeşitli yükselmeler yapıldığı takdirde, idare tarafından kanunsuz yükselmenin artık geri alınmasının uygun görülemeyeceği" ve 22/12/1973 günlü, E:1968/8, K:1973/14 sayılı kararıyla "idarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde, süre aranmaksızın kanunsuz terfi veya intibaka dayanarak ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, ancak belirtilen istisnalar dışında kalan hatalı ödemelerin istirdadının, hatalı ödemenin ilk yapıldığı tarihten başlamak üzere 90 gün (dava açma süresi) içinde kabil olduğu ve 90 günlük süre geçtikten sonra istirdat edilemeyeceğine karar verilerek sakat işlemin, bundan yararlanan lehine kazanılmış bir hak doğurmasa da, bunun kişiler için doğurduğu subjektif etki ve sonuçlarının korunması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ancak söz konusu İÇtihadı Birleştirme Kurulu kararları ile sağlanan korunmanın kamu yararı ve kamu düzeni ile sınırlı olduğunu, idarede istikrar ilkesi esas alınarak sağlanan bu korumanın, kamu düzenini ve bunun sonucu olarak kamu yararını ihlal eden, bozan bir sonuca ulaştığında artık sürdürülmesinin olanaklı olmadığı; korumanın, hukuka aykırı işlemin düzeltildiği tarihe kadar ilgili kişi için doğurduğu kişisel kazanımlarla sınırlı kalacağını kabul etmek gerekmektedir. Daha açık bir anlatımla hukuka aykırı idari işlemle elde edilen statü ve bu statüye dayanılarak yapılan işlem ve eylemler kamuya yönelik etki ve sonuçlar doğruyorsa bu statü korunmayacak, ancak idarece hatalı işlem düzeltilinceye kadar ilgili kişinin bu statü nedeniyle elde ettiği kişisel kazanımlara da dokunulmayacaktır.

Temyiz istemine konu kararda, idari istikrar ilkesinden hareketle, aradan uzun bir zaman geçtikten sonra müfettiş kadrosunun ilgili lehine hak sağladığı sonucuna varılmış ise de, idarelerin, mevzuata aykırı işlemlerini süreyle bağlı olmaksızın her zaman geri alabileceği, bu ana ilkenin istisnalarından 26/09/1952 tarihli Danıştay İÇtihadı Birleştirme Kurulu kararının ise sadece terfi işlemlerine ilişkin olduğu, bu nedenle, söz konusu kararın, konusu kanuna uygun olmayan atama işleminin geri alınmasına dair olan bu uyuşmazlıkta uygulanma olanağı bulunmadığı hususları göz önünde bulundurulduğunda, davacının mevzuatta öngörülen koşulları yerine getirmeksizin atandığı müfettiş kadrosundan veri hazırlama ve kontrol işlemini kadrosuna atanmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık, işlemin iptali yolundaki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, davalı idarenin temyiz isteminin kabulüyle, Ankara 15. İdare Mahkemesince verilen 7/5/2012 günlü, E:2012/611, K:2012/664 sayılı kararın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin l/b fıkrası uyarınca bozulmasına, aynı maddenin 3622 sayılı Kanun'la değişik 3. fıkrası gereğince ve yukarıda belirtilen hususlar da gözetilerek yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın adı geçen Mahkeme'ye gönderilmesine, 13.12.2012 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŐI OY :

İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği görüşüyle bozma kararına karşıyım.